

Nosilac pripreme: Općina Usora

**Nosilac izrade: Kantonalni Zavod za urbanizam i prostorno uređenje
Zenica**

**PROSTORNI PLAN OPĆINE USORA 2014-2034.
/Nacrt- skraćeni tekst/**

Zenica; januar/siječanj 2015.god.

UVOD

Izradi Prostornog plana općine Usora pristupilo se na osnovu :

- Odluke o pristupanju izradi Prostornog plana općine Usora broj 01-05-38/13, od 31.01.2013.god.;
- Akt Općine Usora za iskazivanjem interesaa za izradu prostornog plana općine Usora broj 02-23-12/13, od 05.03.2013.god.
- Zaključak Vlade Zeničko-dobojskog kantona , broj 02-23-9504/13, od 18.04.2013.god.
- Zaključak Općinskog vijeća Usora , broj 01-05-162/13, od 19.04.2013.god.

Prostorna osnova urađena je u skladu sa Zakonom o prostornom planiranju i korištenju zemljišta na nivou Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine Federacije BiH, broj 02/06, 72/07 i 32/08), Zakona o prostornom uređenju (Službene novine Zeničko – dobojskog kantona, broj 2/04 i 2/08) i Uredbi o jedinstvenoj metodologiji za izradu planskih dokumenata (Službene novine Federacije BiH, broj 63/04 i 50/07), uvažavajući tendencije savremenog svijeta o održivom razvoju, racionalnom korištenju, upravljanju i zaštiti prostora.

Na osnovu Zakona o prostornom uređenju prilikom izrade dokumenata prostornog uređenja neophodno je izvršiti usklađivanje, odnosno planske dokumente nižeg reda uskladiti sa planskim dokumentima višeg reda (Prostornim planom Zeničko – dobojskog kantona 2009-2029).

U toku izrade Prostorne osnove Prostornog plana Općine Usora, radni tim Kantonalnog zavoda je u koordinaciji sa predstavnicima općinskih službi, ostvario kontakte sa predstavnicima preduzeća Elektro distribucija Žepče, Elektro distribucija Tešanj, Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, preduzeća IPSA Sarajevo. Na taj način su prikupljeni i obrađeni potrebni podaci za izradu ovog planskog dokumenta.

Kantonalni zavod za urbanizam i prostorno uređenje Zenica je dana 07.01.2014.god. pripremio prezentaciju postojećeg stanja općine Usora u fazi izrade Prostorne osnove predstavnicima općinskih službi na čelu sa načelnikom općine, kao i članovima Savjeta plana.

Prezentacija je urađena sa ciljem da predstavnici Općine Usora imaju javni uvid u obrađenu analitičko-dokumentacionu osnovu Prostornog plana općine Usora i da se ukaže na određene dileme u nastavku izrade, a što se odnosi na dio podataka i smjernica koji nedostaju kako bi se upotpunila prva faza izrade Prostornog plana-Prostorna osnova sa koncepcijom.

U prostorijama Kantonalnog Zavoda za urbanizam i prostorno uređenje je dana 14.03.2014.god. održan radni sastanak sa predstavnicima Općine Usora (Dario Katić i Ivan Katić), a koji je rezultat međusobnog usmenog dogovora o potrebi za zajedničkim sastankom nakon upućenog dopisa Općini Usora od strane Kantonalnog Zavoda za prostorno uređenje Zenica pod br. 12/09-23-5150-4/13 od 13.02.2014.god.

Radnom sastanku osim predstavnika Općine Usora su prisustvovali i svi stručni savjetnici sa saradnicima ispred Kantonalnog Zavoda za urbanizam i prostorno uređenje koji su uključeni u izradu Prostorne osnove Prostornog plana Općine Usora.

Sastanak je tekao redoslijedom tematskih oblasti navedenim predhodnim upućenim dopisom br.12/09-23-5150-3/13 ; od 13.01.2014.god. u kojima se tražio stav Nosioca pripreme Općine Usora.

Nakon održanog sastanka od strane Nosioca pripreme je dostavljena slijedeća dokumentacija:

- Prijedlog proširenja građevinskog zemljišta (radi se o utvrđivanju 1 lokacije)
- Granica vodnog dobra rijeke Usora

- Zaključak o opredjeljenju za Varijantu 2 Studije sustava za prikupljanje, odvodnju i pročišćavanje fekalnih otpadnih voda općine (Službeni glasnik općine Usora broj:6/13)
- Projektni zadatak za izradu detaljnih hidrogeotermalnih istraživanja na lokalitetu Žabljak, općina Usora

U toku izrade Prostorne osnove općine Usora osim poštivanja važećeg planskog dokumenta višeg reda Prostornog plana Zeničko-dobojskog kantona u obavezi izrade Nosioca izrade je da koristi i sve podatke dostavljene od strane Nosioca pripreme – Općine Usora.

Nosioc pripreme je dostavio broj naseljenih mjesta općine Usora koja je usvojena Odlukom Općinskog vijeća Općine Usora, a Kantonalni Zavod za urbanizam i prostorno uređenje Zenica kao Nosioc izrade je preuzeo broj i utvrđene granice.

Nakon objedinjavanja svih raspoloživih podataka Nosioc izrade je pripremio Prostornu osnovu sa osnovnom koncepcijom prostornog razvoja u okviru prve faze izrade Prostornog plana općine Usora.

Primjedbe na Prostornu osnovu općine Usora od 06/2014.godine, od strane Nosioca pripreme, navedene su u aktu od 05.09.2014.god. ; br. 02-23-81/14.god.

Nakon dostavljenih primjedbi Nosioc izrade je imao najvećih tehničkih obrada u pripremi građevinskog zemljišta koje se u velikom obimu, a po zahtevu Nosioca pripreme, mjenja u odnosu na usvojenu Prostornu osnovu od strane Savjeta plana. Primjedba u tački 3.navedenog akta je pripremljena od strane Nosioca izrade i za konsultacije sa predstavnicima Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, obzirom da se radi o poljoprivredno zemljištu III kategorije, koje treba da se pretvori u građevinsko zemljište.

Nosioc pripreme je u ovoj fazi izrade planskog dokumenta takođe korigovao granice naseljenih mjesta, a u skladu sa podacima novog popisa Federalnog Zavoda za statistiku Bosne i Hercegovine.

Objedinjavanjem svih podataka i usaglašavanjem sa Nosiocom izrade /Općina Usora/, Kantonalni Zavod za urbanizam i prostorno uređenje /Nosioc izrade/ je premio Prostorni plan Općine Usora za period 2014-2034.god. u formi nacрта.

Prostorni plan Općine Usora (faza izrade-Nacrt) sastoji se od tekstualnog i grafičkog dijela i to:

Tekstualni dio sadrži:

- 1) ciljevi prostornog razvoja (opći i posebni ciljevi prostornog razvoja),
- 2) projekciju prostornog razvoja,
- 3) projekciju razvoja prostornih sistema,
- 4) odluku o provođenju prostornog plana;

Grafički dio sadrži 16 digitalno obrađenih karata u razmjeri 1: 25 000 i 1:10 000.

Opći i posebni cijevi preuzimaju se iz Prostorne osnove:

Projekcija prostornog razvoja preuzima i razrađuje usvojeni osnovni koncept prostornog razvoja odnosno prostora kao cjeline.

PROJEKCIJA PROSTORNOG RAZVOJA OPĆINE USORA DO 2034. GOD.

STANOVNIŠTVO

Prilikom definiranja projekcije stanovništva za naredni period polazi se od pretpostavke da će u planskom periodu postojati:

- Aktivnija razvojna politika na svim nivoima vlasti, kao i u općini Usora, čime bi se podigla sposobnost za stvaranje novih radnih mjesta u realnom sektoru;
- Određene mjere populacione politike na svim nivoima vlasti usmjerenih na zaustavljanje pada, a zatim i blagog povećanja nataliteta;

Može se očekivati da će se tokom planskog perioda broj stanovnika Općine povećati za oko 6,6%, što znači da će prosječna godišnja stopa rasta iznositi 0,3.

Projekcija ukupnog broja stanovnika i domaćinstava u planskom periodu je prikazana u narednim tabelama.

Projekcija stanovnika Općine Usora po naseljenim mjestima

Naseljeno mjesto/Godina	2013	2015	2020	2025	2030
	Ukupan broj stanovnika				
Alibegovci	1.212	1.220	1.240	1.260	1.280
Bejići	239	241	246	251	256
Kraševo	7	7	7	7	7
Lončari	7	7	7	7	7
Makljenovac	379	381	386	391	396
Miljanovci	21	21	21	21	21
Novi Miljanovci	47	47	47	47	47
Omanjska	1.171	1.179	1.199	1.219	1.239
Sivša	1.472	1.480	1.500	1.525	1.550
Srednja Omanjska	854	860	875	890	905
Tešanjka	611	615	625	635	645
Ularice	801	805	815	825	835
Žabljak	747	751	761	771	781
	7.568	7.614	7.729	7.849	7.969

SISTEM NASELJA

“Federalni Zavod za statistiku” je (preliminarnih rezultati popisa stanovništva 2013.god.) evidentirao granice naseljenih mjesta koja formiraju općinske granice unutar Federacije Bosne i Hercegovine kao i granice Federacije sa Republikom Srpskom.

MREŽA NASELJA I SISTEM CENTARA

Koncept sistema i mreže naselja se u velikoj mjeri zasniva na konceptu mreže i sistema naselja usaglašavanjem sa Prostornoim planom ZE-DO kantona (2009.-2029.).

Osnovna karakteristika razvoja sistema naselja na području općine Usora je proizišla i iz naslijeđene prostorne disperzije, relativno brojnih manjih naselja skoncentrisanih uz putne koridore uz odgovarajuću koncentraciju stanovništva u centrima naselja.

Općina Usora pripada IV kvartarnom centru Zeničko-dobojskog kantona,.

MREŽA NASELJA

Nasebinsku strukturu općine Usora formira 13 naseljenih mjesta, od kojih je utvrđeno:

Red.br.	Kategorija	Broj naselja
1.	Naselja preko 1000 st.	3
2.	Od 501-1000 st.	4
3.	Od 101-500 st.	2
4.	Naselja do 100st.	4
UKUPNO		13

Prikazano na graf.prilogu 5.2. , 'Sistem naselja', koji je urađen na osnovu preliminarnog Izvora , "Federalnog Zavoda za statistiku" 2013.god.

Na području općine Usora samo tri naseljena mjesta su sa brojem preko 1000 stanovnika (Alibegovci 1212 stanovnika; Omanjska 1171 stanovnika i Sivša 1141 stanovnika što predstavlja izvjestan problem u formiranju urbaniteta prema veličinskoj strukturi naselja.

U toku izrade faze nacrtu urađeni su preliminarni rezultati popisa stanovništva "Federalnog Zavoda za statistiku" 2014.god., prema kojima su uvrštena i naseljena mjesta Lončari i Kraševo i koja imaju mali broj stanovnika (te pripadaju kategoriji do 100st.)

Na području općine Usora najveći broj predstavljaju naselja u grupaciji od 5001 – 1000 stanovnika, ukupno 4. Evidentan je određen broj naselja gdje je broj stanovnika ispod 100 (3 naseljena mjesta), što predstavlja otežavajuću okolnost u uređenju prostora.

Procjene u ovom planu, na osnovu analize iz "Prostorne osnove", određuju i usmjeravaju prostornu distribuciju stanovništva prema naseljima po veličinskim kategorijama.

Predhodnom analizom se uočilo da se stanovništvo u Općini Usora skoncentrisalo uglavnom na osnovnim putnim pravcima magistralni put M/4, regionalnu cestu R474 kao i uz ostale lokalne ceste a također i u dolini rijeke Usora.

Takođe može se konstatovati da još uvijek postoje pomjeranja stanovnika iz manjih naselja u veća i izvan područja općine.

Realizacijom policentričnog razvoja naselja treba da se obezbijedi uravnoteženost cjelokupnog područja općine Usora.

SISTEM NASELJA

Perspektiva prostornog razvoja Zeničko-dobojskog kantona usmjerena je na policentrični urbani razvoj.

U sistemu naselja, uspostavljeni su funkcionalni hijerarhijski odnosi između samih centralnih naselja, te su utvrđeni i nivoi centraliteta:

1. Sivša
2. Žabljak-Tešanjka
3. Makljenovac, Srednja Omanjska, Alibegovci, Ularice, Omanjska, Bejići, Novi Miljanovci

4. Lončari, Kraševo i naselja seoskog tipa ili vikend naselja (uglavnom se nalaze na građevinskim zemljištima van urbanog područja namjenjena stanovanju i zadovoljenju osnovnih životnih potreba stanovništva)

Općinski centar treba da ima najviši nivo centraliteta. Urbana oprema treba da bude takva da zadovolji sve potrebe stanovništva općine, a i šire. Pažnju treba posvetiti onim funkcijama koje su tipične za općinski centar, a da se dislociraju ostale funkcije nižih nivoa u Žabljk-Tešanjku. Funkcije treba da se dimenzioniraju u skladu sa brojem stanovnika Usore i njegovog gravitacionog područja. Veze ovog centra sa susjednim prostorima treba da se obezbijede svim nivoima saobraćajnica – autocesta Vc, magistrala i regionalna cesta, a da bi ostvario svoju ulogu kao općinski centar, mora se dobro povezati sa ostalim naseljima na teritoriji (poboljšati, modernizovati postojeću i planiranu cestovnu mrežu).

Žabljak- Tešanjka treba da formiraju razvojne osovine, kako uz magistralnu cestu Teslić-Doboj, tako i uz novoplaniranu regionalnu cestu . Ova dva naselja postaju središta urbanizacije na teritoriji općine, dok lokalni centri opslužuju lokalno stanovništvo.

Ovi manji centri treba da postanu okosnica modernizacije i mjesta u kojima bi se razvijale različite proizvodne i uslužne djelatnosti manjeg obima.

Centri zaseoka imaju urbanizirane funkcije različite vrste i različitog stepena razvitka (zadruga, dom kulture, trgovinu mješovite robe, ili neku drugu zanatsku odgovarajuću radnju, veterinarsku ili ambulatnu službu, kafanu i sl. službe , institucije ili servisi) koje utiču na stanovništvo iz okolnih naselja na način da u njemu i njegovim službama obave svoje potrebe, a istovremeno doprinesu i sami razvoju i koncentraciji nekih službi i institucija u tom centralnom mjestu.

Planirani centri različitog nivoa treba da podignu urbana obilježja na viši nivo i da obezbijede razvoj uslužnih djelatnosti i njihovu dostupnost cjelokupnoj populaciji. Osnovni uslov za realizaciju je pored razvoja saobraćajne mreže i razvoj kompletne infrastrukture.

Hijerarhijski sistemi naselja i naseljenosti su značajna komponenta u prostornom i urbanističkom planiranju jer se na njega oslanja društveni i ekonomski razvoj.

Urbanizacija na području općine Usora treba se provesti na dva načina:

- kvalitativnim razvojem urbanih područja
- urbanizacijom ruralnih područja.

¹Naseljena mjesta Općine Usora sa površinom obuhvata

Red. broj	Naseljena mjesta	Površina (ha)
1.	Alibegovci	554,226
2.	Bejići	326,075
3.	Lončari (dio)	31,141
4.	Kraševo (dio)	2,040
5.	Makljenovac	185,0008
6.	Miljanovci	82,220
7.	Novi Miljanovci	220,262
8.	Omanjska	749,224

9.	Sivša	874,938
10.	Srednja Omanjska	588,771
11.	Žabljak	366,291
12.	Tešanjka	104,917
13.	Ularice	570,005
OPĆINA USORA		4655,115

URBANA PODRUČJA

Urbana područja općine Usora obuhvataju izgrađene i neizgrađene površine namjenjene za stanovanje, rad i odmor, objekte urbane opreme, infrastrukture i posebne namjene, zelene površine, kao i površine rezervirane za budući razvoj, a pored građevinskog mogu obuhvatati i druga zemljišta.

Urbana područja predstavljaju prostorno međusobno povezane funkcionalne cjeline koje za cilj imaju daljnji razvoj.

Polazne osnove za definiranje urbanih granica su:

- građevinske intervencije u prostoru,
- demografske projekcije i pretpostavke razvoja,
- analiza prirodnih i stvorenih uslova
- dugoročni ciljevi prostornog uređenja općine.

Ograničavajući faktor, sa aspekta razvoja urbanih područja, predstavlja i nestabilan teren (Studija ranjivosti Ze-do kantona), eroziono -denudacioni procesi, gravitacioni procesi i pojave klizišta, područja pod minama, a također i poljoprivredne površine III kategorije, površine u zoni zaštite izvorišta kao i površine koja se pojavljuju usljed plavljenja zemljišta i dr.

Nosilac pripreme je imao Zahtjeve u pogledu proširenja građevinskog zemljišta (poljoprivrednog i manjeg dijela šumskog zemljišta u građevinsko zemljište), a koja se odnose u najvećem dijelu na proširenje zona za privredni razvoj i proširenja za stambenu izgradnju uz sve putne komunikacije.

Uz predhodno obavljene konsultacije sa predstavnicima Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu, a u pogledu proširenja građevinskog zemljišta na III kategoriji poljoprivrednog zemljišta Nosilac pripreme je u izradi faze nacrtu Prostornog plana Općine Usora prilagodio sve zahtjeve na način prikazan na graf. prilogu br.4 tematske karte "Namjena površina" (proširenja postojeće izgrađenosti na građevinska zemljišta uz cestovne komunikacije).

Na područja cijele općine Usora veliki je broj razuđenog građevinskog zemljišta, veliki broj manjih površina sa izgrađenim objektima i koja se nalaze van urbanog područja. To su najvećim dijelom postojeća građevinska zemljišta koja se iz opravdanih razloga nisu mogla proširiti ili pripojiti nekom urbanom području (područje pod minama, III kategorija poljoprivrednog zemljišta, zaštitna zona vodozahvata, planiran infrastrukturni koridor isl.).

Planirana su i građevinska zemljišta koja također ne pripadaju urbanim područjima: privredne zone, lokacije za prečišćavanje otpadnih voda, reciklažno dvorište, farma za tov, stadion.

Od ostalih površina općina Usora ima i rezervirane površine (planirana farma i istražni prostor za geotermalne vode) za koje je u obavezi Općine i nadležne Službe za ovu oblast postupak izrade detaljnog planskog dokumenta na osnovu kojeg će se precizno tekstualno i grafički definirati i granice građevinskog zemljišta.

Na području općine Usora planirano je 10 urbanih područja sa ukupnom površinom od 602, 39 ha, što u odnosu na ukupnu površinu općine Usora iznosi cca 12,94%.

(Na graf. prilogu br. 4. "Namjena površina" prikazana su sva urbana područja..

Struktura urbanih područja po naseljenim mjestima Općine Usora

Red. br.	Urbano područje	Naseljeno mjesto	Površina (ha)
1.	Alibegovci	Alibegovci	98,532
2.	Bejići	Bejići	16,6216
3.	Makljenovac	Makljenovac	19,535
4.	Miljanovci	Miljanovci	4,826
5.	Novi Miljanovci	Novi Miljanovci	10,864
6.	Omanjska	Omanjska	81,545
7.	Sivša	Sivša	139,630
8.	Srednja Omanjska	Srednja Omanjska	62,892
9.	Žabljak-Tešanjka	Žabljak i Tešanjka	99,055
10.	Ularice	Ularice	68,90
UKUPNO:			602,397

Tabela statusa građevinskog zemljišta van urbanih područja

Red. br.	Naseljeno mjesto	Građevinsko zemljište /van urbana područja/	Površina (ha)
1.	Omanjska	Privredno-poslovna zona	8,196
2.	Srednja Omanjska	Privredno-poslovna zona	14,633
3.	Srednja Omanjska	Privredno-poslovna zona	7,590
3.	Sivša	Privredno-poslovna zona	18,525
4.	Žabljak	Privredno-poslovna zona	7,686
6.	Žabljak	Privredno-poslovna zona	12,033
7.	Tešanjka	Privredno-poslovna zona	7,252
8.	Ularice	Privredno-poslovna zona	14,844
UKUPNO			91,504
9.	Sivša	Reciklažno dvorište	1,686
10.	Žabljak	Farma za tov	0,742
11.	Ularice	Stadion	2,238
12.	Naseljena mjesta	Stanovanje	76,923
UKUPNO			81,590
	Sivša/Srednja Omanjska	Uređaji za prečišćavanje - centralni	3,412
	Alibegovci	Uređaji za prečišćavanje - centralni	34,558
	Miljanovci	Uređaji za prečišćavanje-	0,949

		lokalni	
	Bejići	Uređaji za prečišćavanje-lokalni	0,949
UKUPNO			8,766
Σ POVRŠINA			181,861

Najveća planirana površina za poslovne-privredne zone definirane su na području naseljenog mjesta Sivša (18,525ha).

GRAĐEVINSKA ZEMLJIŠTA VAN URBANIH PODRUČJA

U Prostornoj osnovi Prostornog plana općine Usora na grafičkom prilogu broj. 4 tematske karte "Namjena površina" utvrđena su sva izgrađena zemljišta, što je jedan od pokazatelja velikog broja manjih površina sa izgrađenim objektima na cijelom području općine.

Sva ova područja nisu mogla biti obuhvaćena urbanim područjima zbog njihove rastrkanosti i male gustine naseljenosti. Dakle, izvan urbanih područja ima izgrađenih površina – građevinskog zemljišta, koja se zadržavaju u postojećim površinama, sa gotovo neznatnim manjim proširenjima.

U ovoj kategoriji su i građevinska zemljišta koja se iz opravdanih razloga nisu mogla proširiti ili pripojiti nekom urbanom području (područje pod minama, III kategorija poljoprivrednog zemljišta, zaštitna zona vodozahvata, planiran infrastrukturni koridor isl.).

Građevinsko zemljište-van urbana područja po naseljenim mjestima/stanovanje

Red. br.	Izgrađeno zemljište / van urbana područja/	Površina (ha)
1.	Alibegovci	3,515
2.	Bejići	1,786
3.	Lončari (dio)	2,869
4.	Kraševo (dio)	0,742
5.	Makljenovac	12,844
6.	Miljanovci	3,376
7.	Novi Miljanovci	2,943
8.	Omanjska	8,837
9.	Sivša	2,119
10.	Srednja Omanjska	8,109
11.	Žabljak-Tešanjka	15,488
12.	Ularice	14,291
UKUPNO:		76,920

POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE

REJONI I ZONE

Poljoprivredno zemljište, uz šumsko zemljište, predstavlja prirodni resurs, ali važan element ukupne namjene prostora.

Nizijsko – brdoviti rejon

Najveći dio općine Usora u geomorfološkom smislu zauzimaju ravničarski i blago brežuljkasti predjeli u središnjem i sjevernom dijelu prostora koji su sa svih strana osim južne zatvoreni rubnim gorjima. Od ukupne površine općine 80% otpada na površinu sa nadmorskom visinom od 200 m iako je raspon nadmorskih visina 150-334 metra.

Kada je u pitanju nagib terena općine Usora najvećim dijelom nagib iznosi od 5-10% , cca 1840,05 ha površine općine, odnosno cca 39,53%, potom od 0-5% , cca 1402,95ha (odnosno 0,14% učešća u površini općine.

Visinska struktura ukazuje da je općina Usora očigledno i pretežno ravničarsko područje.

POLJOPRIVREDNO ZEMLJIŠTE PO NAMJENI

Poljoprivredne površine općine Usora razvrstane su po namjeni kako slijedi:

Kategorije poljoprivrednog zemljišta:

Poljoprivredno zemljište	Površina (ha)
oranice	2231,0667
livade	95,907
pašnjaci	2231,066
UKUPNO:	2406,313

Ukupna površina općine Usora je 4655,115 ha od čega poljoprivredno zemljište zauzima površinu od 2406,313 ha ili 51% .

Iz navedenih podataka vidimo da su oranice najzastupljenije sa površinom od 2231,0667 ha .

BONITET POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Karta bonitetnih kategorija na području općine Usora urađena je na osnovu Studija upotrebne vrijednosti za područje Zeničko-dobojskog kantona”.

Konstatovano je da I, II i VI kategorija nema na području općine Usora. Najzastupljenija je III, a potom IVb kategorija, IVa, V i VII su nešto manje zastupljene.

Kategorije korištenja poljoprivrednog zemljišta Općine Usora

Općina Usora	Namjena zemljišta	Poljoprivredno zemljište					
		Prikladno za korištenje					
		Agrozone					
		1		2		3	
		III	IV	IVa	IVb	V	VII
		Površina (ha)					
		1321,922		168,941	865,144	45,481	4,823
	Ukupna površina (ha)	2406,313					

Općina	Namjena zemljišta	Neplodno zemljište		
		Bonitet zemljišta		
		VII	VIII	Izgrađeno zemljište

USORA		Površina (ha)		
		Saobraćaj	vode	ostale površine
	Ukupna površina (ha)	127,405		
Ukupna površina Općine Usora		4655,27ha		

Kategorije poljoprivrednog zemljišta po naseljenim mjestima Općine Usora

Redni broj	Naseljena mjesta Općine Usora	Poljoprivredno zemljište (ha)					Ukupno
		Kategorije zemljišta					
		III	IV		V	VII	
			IVa	IVb			
1.	Alibegovci	292,321	0,654	8,120			301,096
2.	Bejići			19,160	11,593		94,902
3.	Lončari (dio)	167330,18		6,394			23,127
4.	Kraševo (dio)	-	-	-	-	-	-
5.	Makljenovac	29,905	7,458	57,740			95,104
6.	Miljanovci	16,108	6,805	45,015			67,930
7.	Novi Miljanovci	9,248	5,929	79,261			94,439
8.	Omanjska	190,723	45,139	194,501			430,364
9.	Sivša	154,554	9,468	238,485			402,508
10.	Srednja Omanjska	201,754	61,691	94,734			358,180
11.	Žabljak	73,513	3,099	66,083	33,887	0,753	177,337
12.	Tešanjka	33,429	1,038	1,290		4,069	39,828
13.	Ularice	239,482	27,655	54,355			321,493
Ukupno:		1321,922	168,941	865,144	45,481	4,823	2406,313

ŠUME I ŠUMSKA PODRUČJA

Š.G.P. „*Usorsko-Ukrinsko*“ zauzima ukupnu površinu od 14797,00ha, od čega Općina Usora se raspoređuje na području od 409,133ha.

VLASNIŠTVO ŠUMA

Prema katastarskom popisu šume i šumska zemljišta Općine Usora najvećim dijelom nalaze se u privatnom vlasništvu. Dominiraju usitnjeni posjedi 3665 registrovanih (prema posjedovnim listovima općinskog katastra).

Nakon formiranja novih urbanih područja i pretvorbe pojedinih površina pod šumom u građevinsko zemljište (neznan dio), na šumsko zemljište otpada ukupno 1337,146 ha, što iznosi 2,8% ukupne površine općine Usora.

Potrebno je izvršiti razgraničenje između privatnog i državnog zemljišta, riješiti imovinsko –pravne odnose te izvršiti potpunu obnovu ovih površina. U najvećem broju slučajeva iste su pretvorene u šikaru, poljoprivredno ili neko drugo zemljište.

Pregled površina šumskog fonda po vlasništvu

Vlasništvo šuma	
Društveno	Privatno
Površina (ha)	
409,133	928,012
Ukupno(ha)	
1337,146	

BONITET ZEMLJIŠTA

Zemljišta na području Općine Usora koja se vode u službenim evidencijama kao i šume i šumska zemljišta, u najvećem procentu pripadaju bonitetu zemljišta IVd, Vn, Vne i VIn.

Struktura površina prikazana je po širim i užim kategorijama šuma kako slijedi:

Šifra	Kategorija šuma	Površina (ha)
1000 šira	4001	4399,50

Pregled bonitetnih površina zemljišta Općine Usora

Općina	Namjena zemljišta	Šuma			
		Bonitet zemljišta			
USORA		IVd	Vn	Vne	VIn
		Površina (ha)			
		650,019	421,895	250,521	8,310
Ukupna površina (ha)		1337,146			

Pregled bonitetnih površina zemljišta po naseljenim mjestima Općine Usora

Redni broj	Naseljeno mjesto	Bonitet				Ukupno
		IVd	VIn	Vn	Vne	
1.	Alibegovci	11,247	89,496	22,284		123,328
2.	Bejići	48,750		93,614		248,807
3.	Lončari (dio)	5,217				5,217
4.	Kraševo (dio)	-	-	-	-	-
5.	Makljenovac	0,002	9,187	31,024		40,215

6.	Miljanovci	8,877				8,877
7.	Novi Miljanovci	87,617	78,350			165,967
8.	Omanjska	173,187	86,208			259,395
9.	Sivša	219,793	64,780			284,574
10.	Srednja Omanjska	90,842	29,393			120,236
11.	Žabljak		85,792			85,792
12.	Tešanjka		10,376			10,376
13.	Ularice	5,552	24,969		8,310	142,429
Ukupno:		651,388	478,554	146,923	8,310	1495,216

Napomena: Moguća su manja odstupanja u navedenim brojkama zbog pretvorbe m² (i brojem decimala) u ha.

VODE I VODNA PODRUČJA **HIDROLOŠKE KARAKTERISTIKE**

Cijeli sliv na teritoriji Zeničko-dobojskog kantona praktično pripada slivu rijeke Bosne, odnosno rijeke Save.

Najznačajniji vodotok ovog područja je rijeka Usora. Lijeva je pritoka rijeke Bosne, a ušće Usore u Bosnu je kod Doboja.

Sliv rijeke Usore, čini rijeka Tešanjka i neke manje pritoke.

Usora izvire ispod vrha Očeuš u planinskom masivu Borje. Ukupna dužina toka je 82 kilometra.

U području izvorišta Makljenovac i Ularice u rijeku Usoru se ulijeva kao lijeva pritoka potok Ularice sa stalnim tokom godine.

Izvor potoka Ularice u gornjem toku nosi ime Duboki potok.

Uzvodno i nizvodno od lokaliteta izvorišta Makljenovac i Ularice u rijeku Usoru se ulijevaju lijeve pritoke povremenog karaktera javljanja tokom godine – potok Alibegovačka rijeka (uzvodno) i potok Makljenovac i Katića potok (nizvodno).

Pored nabrojanih vodotoka treba spomenuti i izvorišta pitke vode kojih je u općini Usora do sada registrovano 8 (uzimajući u obzir i Duboki potok koji je na području Republike Srpske).

BILANS UKUPNIH KOLIČINA VODA

² U narednoj tabeli dat je pregled potrebnih količina pitke vode do 2030. godine Općine Usore.

Općina	Nedostajuće količine vode u odnosu na planska predviđanja						
	Ukupno raspoloživo	nedostajuće kolicine Q (l/s) za period do					
		2010.		2020.		2030.	
	(l/s) 2008.	Planirano	Razlika	Planirano	Razlika	Planirano	Razlika
Usora	2,50	24,00	-21,50	26,00	-23,50	27,00	-24,50

Do 2030. godine svim općinama u Kantonu nedostajat će pitka voda ukoliko se ne bude išlo na dopunska zahvatanja, odnosno sanaciju gubitaka u vodovodnoj mreži.

KORIŠTENJE VODA

Vještačke akumulacije

Na području općine Usora nema utvrđenih vještačkih akumulacija.

HE

(Jelići, Rosulje i Karuše)

3

RB	Hidroelektrana	Sliv	Snaga (MW)	Moguća godišnja proizvodnja električne energije prema različitoj planskoj dokumentaciji (GWh)			
				OHER	PHRB	OVO	Energ 02 - Gostovic
1	Jelići	Usora			10,20		
2	Rosulje	Usora			9,40		
3	Karuše	Usora			8,80		

Izvorišta vode za piće

Vodopostrojni sistem općine Usora pored izvorišta „Bare“, „Žabljak“, „Alibegovci“, „Kraševo“ i čine i izvorišta „Makljenovac“ i „Ularice“ koja se nalaze u aluvijalnoj ravni na lijevoj obali rijeke Usore. Budući da je u neposrednoj blizini izvorišta, planirano polaganje trase autoputa Vc, opravdana je i bojazan da će ovakve aktivnosti ugroziti kvalitet i kvantitet vode koja se crpi sa pomenutih izvorišta koji su već ugroženi nezakonitom eksploatacijom šljunka na tom potezu riječnog toka rijeke Usore.

Izvor Duboki potok je izvor u izgradnji i nalazi se van granica Općine Usora (na teritoriji Republike Srpske).

Izvori termalnih, mineralnih i termomineralnih voda

Na području općine Usora registriran je izvor geotermalnih voda . Na parceli 296/6, lokalitet Žabljak, planirana su dodatna istraživanja pomoću bušotina dubine do 2.000.00 metara, a u svrhu korištenja geotermalne energije. Za ovakva istraživanja i radove potrebna je izrada detaljnije planske dokumentacije.

ZAŠTITA VODA

Zaštita voda vrši se kroz slijedeće vidove zaštite:

- Zaštita izvorišta,
- Izgradnja akumulacija,
- Izgradnja uređaja za prečišćavanje otpadnih voda.

Zaštita izvorišta

Najkompleksniji vid zaštite vode je zaštita izvorišta vode za piće.

Zaštita izvorišta podrazumijeva u najširem smislu zaštitu kompletnog hidrogeološkog sliva izvorišta. Zaštita cijelog sliva vrši se u tri različita režima, pri čemu se prva i druga zona štite strogim režimom zaštite, a treća zaštitna zona najslabijim režimom zaštite, ali sa jasno definiranim ograničenjima u korištenju prostora.

Kada su u pitanju izvorišta općine Usora, karakteristično je da su sva izvorišta podzemna iz kojih se crpi voda putem bunara.

Problematika zaštite podzemnih voda i izvorišta vodosnabdijevanja reguliše se važećim Zakonom o vodama kao i važećim Pravilnikom o uslovima za određivanje zona sanitarne zaštite i zaštitnih mjera za izvorišta voda koje se koriste ili planiraju da se koriste za piće.

Općina Usora je osim izvorišta Beglerovac i Lipa (kao i Duboki potok koji se nalazi van granica Općine) svoja izvorišta zaštitila i općinskim Odlukama o zaštiti izvorišta, kako slijedi:

U cilju zaštite i obezbjeđenja dovoljnim kapacitetom pitke vode za piće potrebno je da Općina Usora sprovede mjere zaštite i preostalih izvorišta u skladu sa važećim Zakonom o vodama.

Izvorišta u sistemu javnog vodosnabdijevanja Općine Usora

Red. br.	Naziv izvorišta	Tip izvorišta	Tip zahvata	Ukupna min izdašnost	Kvalitet	Da li postoji elaborat o zaštitnim zonama	Lokacija izvorišta
1	Bare	vrelo-izvor	bunar	2.5	Zadovoljava bez prečišćavanja	Postoji Općinska Odluka o zaštiti	1
2	Alibegovci	vrelo-izvor	bunar	2	Zadovoljava bez prečišćavanja	Postoji Općinska Odluka o zaštiti	2
3	Žabljak	vrelo-izvor	bunar	1.5	Zadovoljava bez prečišćavanja	Postoji Općinska Odluka o zaštiti	3
4	Beglerovac	vrelo-izvor	bunar	1	Zadovoljava bez prečišćavanja	Ne postoji Općinska Odluka o zaštiti	4
5	Ularice	vrelo-izvor	bunar	1.5	Zadovoljava bez prečišćavanja	Postoji Općinska Odluka o zaštiti	5
6	Makljenovac	vrelo-izvor	bunar	1.5	Zadovoljava bez prečišćavanja	Postoji Općinska Odluka o zaštiti	6
7	Lipa	izvor				Ne postoji Općinska Odluka	

Za izvorište Duboki potok je potrebna međuentitetska saradnja nadležnih institucija tretiranja izvorišta a u cilju zaštite kvalitete i izdašnosti postojećeg izvorišta.

Otpadne vode

Općinsko vijeće Usora na svojoj IX redovnoj sjednici održanoj dana 21.06. 2013. godine, donijelo je Zaključak o opredjeljenju za Varijantu 2 "Studije sustava za prikupljanje, odvodnju i pročišćavanje fekalnih otpadnih voda "Općine Usora ("Službeni glasnik općine Usora", broj: 6/13).

Zaključkom se također navodi da će se paralelno navedenim aktivnostima raditi i na izradi projektnih rješenja i izgradnji kanalizacionog sistema u cilju implementacije nužnih mjera za zaštitu izvorišta vode za piće.

Dijelovi naseljenih mjesta Miljanovci, Novi Miljanovci, a također i naseljeno mjesto Bejići, koja se zbog položaja nisu mogla priključiti na centralni kanalizacioni sistem općine Usora, omogućena je izgradnja tehnički ispravnih septičkih jama, vododrživih i odgovarajuće zapremine u odnosu na broj korisnika i njihovo redovno pražnjenje.

Lokacije za tretman i pročišćavanje voda prikazan je na tematskoj karti "Komunalna infrastruktura", graf. prilogu br. 11.

ZAŠTITA OD VODA

Zaštita od poplava

Neregulisan tok rijeke Usore, neočišćeno korito, nekontrolisana eksploatacija šljunka kao i sama hirovitost rijeke su dovoljni uzroci da stanovnici duž obale trpe štete i žive u strahu od poplava. Kada su u pitanju plavljenja u Općini Usora konstantan je problem rijeka Usora, koja plavi oko 1600 ha površine.

Općina Usora je iz navedenih razloga pripremila projekat regulacije 8,5 km toka rijeke Usore urađenog od strane „Bičakčić“ d.o.o. Sarajevo. Predmet izrade navedenog projekta je regulacija rijeke Usore od ušća u Bosnu (KM 0+000) do KM 8+500. Takođe projekat rješava i ušće desne pritoke Tešanjke, kao i upuštanje potoka u uređeno korito Usore.

Na plavnim područjima potrebno je provoditi određene mjere i aktivnosti zaštite od štetnog djelovanja voda prema važećem Zakonu o vodama.

Prilikom izvođenja regulacije na navedenoj dionici potrebno je obratiti posebnu pažnju i poduzeti sve mjere da ne dođe do onečišćenja izvorišta Žabljak.

Na svim grafičkim prilogima Projekcije prostornog plana Općine Usora uvrštena je regulacija korita, a na osnovu dostavljenog projekta od strane Nosioca pripreme u GIS formatu.

Zaštita od zagađivanja voda

Poseban problem u čitavom Zeničko-dobojskom kantonu pa tako i u Općini Usora predstavljaju otpadne vode iz naselja jer ne postoji niti jedan uređaj za prečišćavanje otpadnih voda iz naselja.

Stalno naseljeno stanovništvo predstavlja jednog od najvećih zagađivača na prostoru općine iz razloga što ni u jednom od naseljenih mjesta ne postoji organizovan način prikupljanja, kao ni tretmana otpadnih voda. Najčešće se otpadne vode iz domaćinstava ispuštaju u najbliži recipijent ili nekontrolisano u tlo.

Kada su u pitanju pojedinačni objekti tipa „veliki zagađivači“, osim industrijskih potrošača u naselju Žabljak, ne postoje značajniji privredni objekti.

Osim fizičke zaštite potrebno je da svi privredni subjekti posjeduju adekvatne uređaje za tretman otpadnih voda, naročito ona koja podliježu uslovima za dobijanje vodoprivrednih i drugih potrebnih okolišnih dozvola za tretman odnosno predtretman voda.

ENERGETSKE I MINERALNE SIROVINE

Na području općine Usora nalaze se znatne zalihe nemetalnih ruda različitog stepena istraženosti kao što su: kvarcni pijesak, tufovi, gline i bentonitske gline, šljunkovi i građevni kamen. Na nekoliko lokaliteta registrovane su pojave ugljena – lignita.

Struktura poljoprivrednog zemljišta je povoljna i najveći dio pripada njivama koje imaju uslove za obrađivanje i robnu poljoprivrednu proizvodnju, tako da je Općina i u ovoj fazi izrade Planskog dokumenta, stava da osim istraživanja na geotermalnim izvorima, niti jedno nalazište nije značajnijeg kapaciteta za koje je potrebna neka daljnja analiza.

ELEKTRONERGETSKA INFRASTRUKTURA

Elektro distributivna mreža općine Usora

Napajanje predmetnog obuhvata bazirano je na tronaponskom sistemu i to transformacijama sa 110/35, 35/10 kV i razvodom sa 10 kV dalekovodima. Distributivne napojne stanice 10/04 kV su većim dijelom jednostrano priključene na napojnu 10 kV mrežu, pa je sigurnost u snabdjevanju potrošača u pojedinim dijelovima općine na niskom nivou, jer svaki kvar na 35 i 10 kV postrojenjima prouzrokuje nestanak el. energije u tim dijelovima. Općenito je kvalitet napona na pojedinim lokacijama izuzetno loš. Osim toga, postojeća TS 35/10 kV Jelah je preopterećena i na istu je upitno priključivanje novih potrošača.

Plan razvoja distributivne mreže treba biti usklađen sa prostornim planom izgradnje privrednih i stambenih objekata, te sa planom izgradnje objekata za proizvodnju električne energije priključnih snaga do 10 MVA, kao i s planom razvoja prenosne mreže u dijelu koji se odnosi na lokacije novih trafostanica transformacije visoki napon/srednji napon.

Pri planiranju razvoja složenog sistema kakav je distribucija električne energije potrebno je planirati stalnu modernizaciju, odnosno postupnu zamjenu pojedinih uređaja novim i modernijim te ugradnju savremenih uređaja koji doprinose pouzdanijem pogonu distributivne mreže i kvalitetnijem napajanju njenih korisnika. Međutim, pri tome odlučujući trebaju biti ekonomski kriteriji planiranja distributivne mreže kroz vrednovanje dobiti i troškova ugradnje ili zamjene uređaja.

U ovu kategoriju ulaze i projekti koji nisu uvjetovani tehničkim kriterijima, ali mogu donijeti značajnu ekonomsku korist operatoru distributivne mreže kroz smanjenje troškova i reorganizaciju redovnog poslovanja.

Tu se u prvom redu misli na dugoročne strateške projekte, na primjer smanjenje gubitaka električne energije i snage, smanjenje neovlaštene potrošnje rekonstrukcijom priključaka i postavljanjem mjernih mjesta na fasadu ili granicu vlasništva posjeda, automatizaciju i daljinsko upravljanje mrežom, ugradnju elektronskih brojila električne energije i omogućavanje daljinskog očitavanja i upravljanja potrošnjom i slično.

Ukupan broj planiranih ts 10/04 kv u nadležnost "elektro-Usora"

Red.br.	Naziv trafostanice	Snaga kVA	Tip TS	Vlasništvo
34.	TS "Cerik"	160	ŽSTS	
35.	TS "Groblje"	160	ŽSTS	
36.	TS "Adžage"	160	ŽSTS	
37.	TS "Rajkovače"	160	ŽSTS	
38.	TS "Dadići"	160	ŽSTS	
39.	TS "Bonići"	160	ŽSTS	
40.	TS "Polet"	400	ZTS	
41.	TS "Katići"	630	ZTS	
42.	TS "Vojarna"	630	ZTS	
43.	TS "Polje"	1.000	ZTS	

Elektroprenosna mreža općine Usora

Kao što se iz prije rečenog može primjetiti, općina Usora se u elektroenergetskom smislu ne može posmatrati kao izolovan podsistem, jer u mnogome ovisi o rasporedu visokonaponske opreme i uređaja, koji se nalaze izvan općine Usora

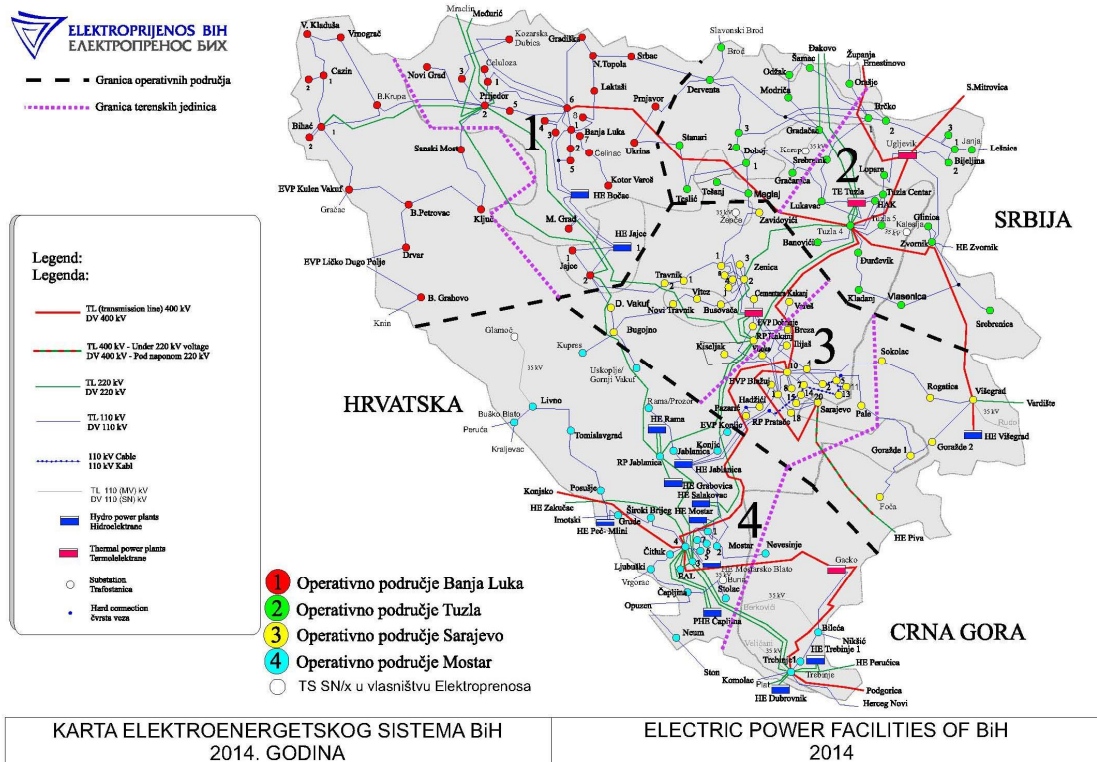
Visokonaponska elektroenergetska mreža u Bosni i Hercegovini sa svom pripadajućom opremom je u vlasništvu i nadležnosti Elektroprenosa BiH. Slijedeći grafički prikaz daje pregled visokonaponske elektroenergetske infrastrukture BiH, sa granicama operativnih područja.

Sa stanovišta prenosne mreže električne energije, odnosno visokonaponske mreže 110 – 400 kV, općina Usora pripada operativnom području (OP) Tuzla, terenskoj jedinici (TJ) Doboje, Elektroprenosa BiH, koji nakon transformacija naponskih polja predaje srednjenaponsku el. energiju distributivnim jedinicama. U općini Usora nema direktnih kupaca električne energije na prenosnoj strani.

Na području obuhvata Plana nema izgrađene visokonaponske opreme za proizvodnju ili transformaciju el. energije.

Visokonaponska mreža koja prolazi kroz općinu Usora sastoji se od:

- DV 400 kV TS Tuzla 4 – TS Banja Luka 6
- DV 110 kV Teslić - Doboј

Slika 1 – Pregled postojećeg i planiranog elektroenergetskog sistema BiH u 2014. godini

Planom razvoja prenosne mreže 2014. – 2023. definisana je dinamika izgradnje novih DV polja postojećih transformatorskih stanica, kao i novih transformatorskih stanica, proizašla iz potrebe izgradnje novih vodova, rješavanja postojećih antenskih veza ili priključenja novih korisnika na prenosnu mrežu. Na osnovu dinamike definisane planom razvoja, za općinu Usora je značajna planirana izgradnja novih transformatorskih stanica sa koridorima priključnih vodova:

- TS 400/x kV, te svodjenje 400 i 110 kV dalekovoda na istu, na lokalitetu Tešanjke, općina Tešanj,
- TS 110/x kV Jelah sa priključnim DV 110 kV će obezbijediti napajanje rastućeg konzuma Jelaha, Usore i Matuzića, te na taj način i rasterećenje TS 110/35/10 kV Tešanj. Dosadašnje ostvareno vršno opterećenje TS Tešanj iznosi oko 18,14 MW što je praktično na granici nominalne snage jedinog transformatora. Imajući u vidu trenutno dostignuto opterećenje konzuma ovog područja, nova TS 110/35/10(20) kV Jelah bi bila jedan od prioriteta za izgradnju, koja je planirana za 2016. godinu.

Izgradnja TS 110/x kV Jelah na mjestu postojeće TS 35/x kV Jelah nije planirana Prostornim planom Zeničko-dobojskog Kantona, jer se tada raspolagalo podacima o planovima Elektroprivreda iz 2007. godine, a planovi za izgradnju ove trafo stanice se prvi put pojavljuju 2008. godine, te je ista već planirana i u Prostornom planu općine Tešanj.

Proizvodnja el. energije u općini Usora

Područje obuhvaćeno Prostornim planom općine Usora nema proizvođača el. energije.

Ovim Planom, kao i Prostornim planom Zeničko-dobojskog kantona je predviđena izgradnja tri male hidroelektrane (snage do 10 MW) na rijeci Usori:

- MHE Jelići
- MHE Rosulje
- MHE Karuše

Male hidroelektrane su po pravilu tzv. protočne hidroelektrane i one predstavljaju kombinaciju prednosti proizvodnje električne energije iz energije hidropotencijala i decentralizirane proizvodnje električne energije, dok istovremeno ne pokazuju negativan utjecaj na okoliš kao velike hidroelektrane. Ove hidroelektrane ne koriste brane nego kanalima usmjeravaju riječni tok na turbine koje pokreću generatore.

U usporedbi sa velikim, prednosti malih hidroelektrana su sljedeće:

- Gotovo da nemaju nedostataka,
- Nema troška distribucije električne energije,
- Nema negativnog utjecaja na ekosistem kao kod velikih hidroelektrana (utjecaji na tlo, plavljenje, utjecaji na slatkovodni živi svijet, povećana emisija metana i postojanje štetnih emisija u čitavom životnom ciklusu),
- Jeftino održavanje.

TERMOENERGIJA (SISTEMI DALJINSKOG GRIJANJA)

U općini Usora ne postoji toplinarsko preduzeće. S druge strane, Prostorni plan Zeničko-dobojskog kantona je ostavio mogućnost izgradnje toplinske stanice u općini Usora (na lokalitetu MZ Sivša, blizu granice sa MZ Alibegovci). Da bi centralno grijanje bilo opravdano, gustina toplinskog opterećenja (odnos maksimalnog toplinskog opterećenja objekata izgrađenih na određenom području i površine tog područja) treba biti dovoljno velika, za što bi bilo neophodno izvršiti detaljnije analize najgušće naseljenih područja i poslovnih zona, kao i eventualna projektna rješenja koja su predmet detaljnijih planskih dokumenata.

OSTALI VIDOVI ENERGIJE

Obnovljivi izvor energije

Posljednjih godina je sve veći iskorak u zemljama Evropske unije ka obnovljivim izvorima energije.

Obnovljivim izvorima energije se smatraju:

6. Biomasa
7. Energija vodnih tokova
8. Solarna energija
9. Energija vjetra

GASIFIKACIJA

U Općini Usora ne postoji sistem snabdijevanja prirodnim gasom. Obzirom da cijevni transport ima u svijetu dinamičnu stopu rasta, ocjenjuje se da će biti opravdan njegov razvoj i u općini Usora, te bi bilo poželjno izvršiti odgovarajuće studije i analize o načinu povezivanja na magistralni gasovod, samostalno ili stvaranjem zajedničke distributivne mreže sa susjednim općinama kroz projekte izgradnje regionalne gasovodne mreže.

Planirano je utvrđivanje potreba i izgradnje gasovodnog sistema na području Zeničko-dobojskog kantona i to kao nastavak izgradnje trase gasovoda od Zenice prema hrvatskoj gasovodnoj mreži prolazeći kroz općine Zenica, Žepče, Maglaj, Tešanj, Doboj-Jug i Usora (pravac Brod – Zenica).

Mjesto prolaska planiranog magistralnog gasovoda preko općine Usora je prikazano na grafičkom prilogu br. 9.

SAOBRAĆAJ I SISTEM VEZA

SAOBRAĆAJNA INFRASTRUKTURA

Strateški i prostorni pravci razvoja saobraćaja

Osnovna koncepcija razvoja saobraćaja na području općine Usora predviđa:

- Izgradnju auto ceste u koridoru Vc, kao osnovne saobraćajne arterije na području BiH,

čime se omogućava integracija BiH, a samim tim i općine Usora u mrežu evropskih cesta, društvene i privredne tokove.

- Izgradnja petlje u području naseljenog mjesta Makljenovac i nove dionice magistralne ceste (veza M4,n.o.M108 sa autocestom) uz desnu obalu rijeke Usora. Izgradnjom nove dionice magistralne ceste M4,n.o.M108, postojeća dionica magistralne ceste M4 će se prekategorišati u niži rang.

- Izgradnja dijela lokalne ceste Tokići–Sivša-Alibegovići, kao spoj postojećih lokalnih cesta M4 Alibegovići -Kolnica -Rajkovići i RP 474 - Čemani -OŠSivša-Bratići.

- Modernizacija postojeće lokalne i nerazvrstane cestovne mreže, općenito poboljšanje saobraćajne usluge na postojećoj mreži saobraćaja .

- Uspostavljanje i adekvatanog nivoa usluga JGP-a.

- Poboljšanje nivoa usluga za mirujući saobraćaj.

- Saobraćajni impakti na okolinu moraju biti reducirani.

TELEKOMUNIKACIJE

Unapređenje RTV sistema

- Izgradnja novih objekata za BHT i FTV prijenos

- Sanacija postojećih objekata

- Izrada strategije i projektnih rješenja za prelazak na digitalnu frekvenciju, čija realizacija se očekuje do kraja planskog perioda

Razvoj i modernizacija telekomunikacijskog i poštanskog sistema

- Izgradnja optičkih pravaca i pristupne mreže

- Rekonstrukcija komunikacione opreme na nivou općine

- Instalacija DSLAM-a za pružanje usluge ADSL

- Signal mobilne mreže povećati sa 100% pokrivenosti općine

- Razvoj poštanskog nivoa usluga, povećanjem poštanskih jedinica i potpunom

- Automatizacijom poštanskog šalterskog saobraćaja

PRIVREDA

PROSTORNA ORGANIZACIJA PRIVREDE

Privredne aktivnosti na nivou obuhvata će se odvijati na postojećim lokacijama i planiranim radnim površinama i to u skladu sa zaštitom životne sredine.

Proizvodne aktivnosti na nivou općine će se odvijati na postojećim lokacijama, planiranim privrednim zonama i van privrednih zona (unutar stambenih naselja i na njihovim rubnim dijelovima) i to u skladu sa zaštitom životne sredine.

Prostornim planom općine Usora su definirane sljedeće poslovno-privredne zone u ukupnoj površini od 1.077,97 hektara:

Poslovno-privredne zone Općine Usora

Naziv	Površina (ha)
Omanjska	81,97
Sivša	16,86
Sivša	185,25
Srednja Omanjska	75,90
Srednja Omanjska	146,33

Tešanjka	72,53
Tešanjka – rezervirana površina	7,62
Ularice	148,44
Ularice – rezervirana površina	142,45
Žabljak	7,43
Žabljak	72,86
Žabljak	120,33
	1.077,97

Prostornim planom su takođe definirane i dvije rezervirane površine za razvoj privredno-poslovnih kapaciteta u ukupnoj površini od 180,07 hektara:

Rezervirane površine Općine Usora

Naziv	Površina (ha)
Tešanjka – rezervirana površina	7,62
Ularice – rezervirana površina	142,45
	150,00

TURIZAM

Kulturno-historijski spomenici su uvijek atraktivni u grani turizma i mora se i sa tog aspekta voditi računa o njihovoj zaštiti.

Područje općine Usora može razvijati svoje potencijale u razvoju turizma, a posebno u slijedećim vidovima turizma:

- kulturni turizam i obrazovni turizam s obzirom na vrijedne kulturno-istorijske i vjerske objekte,
- manifestacioni turizam,
- seoski i eko turizam s obzirom na prirodne ljepote i seoska naselja,
- rekreativni turizam s obzirom na mogućnost izgradnje sportskih kompleksa i ostalih rekreativnih sadržaja.

KOMUNALNA INFRASTRUKTURA

VODZAHVATI I IZVORIŠTA

Snabdjevanje pitkom vodom Općine Usora vrši se preko bunara u aluvijalnoj ravni oko rijeke Usore i to u području izvorišta Sivša, Alibegovci, Žabljak, Ularice i Makljenovac. Prosječna izdašnost ovih izvorišta iznosi od 2,0 do 4,0 l/s, što predstavlja nedovoljnu količinu vode potrebnu za vodosnabdjevanje lokalnog stanovništva.

Pokrivenost domaćinstava i gospodarstava u snabdjevanju vodom je oko 90%, dok se ostatak domaćinstava snabdijeva iz bunara i manjih izvora.

Područje općine Usora pokriveno je sa pet sistema vodosnabdjevanja:

- Vodovod „Sivša“
- Vodovod „Žabljak“
- Vodovod „Alibegovci“
- Vodovod „Ularice-Bejići-Makljenovac“
- Vodovod „Jelači-Filipovići“

Kao i većina izvorišta na području Zeničko-dobojskog kantona tako i izvorišta na području Općine Usora je neophodno riješiti po pitanju nedostajućih količina vode za piće.

Do sada je Općina Usora u cilju obezbjeđenja dodatnih količina pokrenula niz aktivnosti :

- Hidrogeološka istraživanja izvršio je Institut za hidrotehniku Građevinskog fakulteta iz Sarajeva. Ispitivanja su nastavljena tokom 2010. godine, nakon čega je izveden bušeni bunar ukupne dubine 34,0 m, za koji je predviđao, potisnim cjevovodom, uključenje u postojeći sistem vodosnabdjevanja.
- Glavni projekat pumpne stanice i potisnog cjevovoda od bunara na lokalitetu „ Duboki potok“ do rezervoara „Bratići“, u Općini Usora, Instituta za hidrotehniku Građevinskog fakulteta u Sarajevu, septembra 2011. godine.
- Saacija i izgradnja objekata za vodosnabdijevanje na području općine Usora (Službeni glasnik općine Usora broj: 5/13.)
 - Vodovod Ularice - Bejići – Makljenovac
 - Vodovod Sivša - Srednja Omanjska – Omanjska
 - Vodovod Žabljak
 - Vodovod Alibegovci
- Rade se i istraživanja na Dubokom potoku.

U narednom periodu planiraju se dodatne aktivnosti na hidrogeološkim istraživanja na području cijele Općine (u fazi pregovora), nakon kojih će se situacija oko snabdjevanja vodom znatno unaprijediti.

VODOSNABDJEVANJE

Generalno se može reći da se oblast vodosnabdijevanja pokriva putem:

- lokanih/ mjesnih i seoskih vodovoda koji su u nadležnosti grupe građana ili predstavnika MZ;
- individualnih bunari i izvori za samo jedno ili dva domaćinstva u direktnoj nadležnosti korisnika.

Ukupna prosječna potrošnja vode (stanovništvo + privreda + gubici) MZ-a, po pragovima planiranja, prikazana je u sljedećim tabelama:

⁴Prosječna dnevna potrošnja za 2013.godinu

Red. br.	MZ	2013			
		Broj stanovnika	Ukupna specif. potrošnja (l/st.dan)	Q _{sr.dn.}	
				(3*4)	
				m ³ /dan	l/s
1	2	3	4	5	6
1	MZ Ularice	948	260	246,48	2,85
2	MZ Makljenovac	338	260	87,88	1,02
3	MZ Alibegovci	1151	260	299,26	3,46
4	MZ Bejići	202	260	52,52	0,61
5	MZ Sivša	1357	260	352,82	4,08
6	MZ Žabljak	1287	260	334,62	3,87
7	MZ Omanjska	880	260	228,8	2,65
8	MZ Srednja Omanjska	541	260	140,66	1,63
9	MZ Jelići - Filipovići	67	260	17,42	0,20
SVEUKUPNO :				1760,46	20,38

4 Studija sustava za prikupljanje odvodnju i prečišćavanje fekalnih otpadnih voda Općine Usora
Tehnički Izvještaj

KANALIZACIJA

U općini Usora ne postoji kanalizacioni sistem.

Dispozicija fekalnih otpadnih voda se vrši u individualne septičke jame ili direktno u vodotoke, dok se vode od padavina infiltriraju u teren, te površinski i podzemno otiču prema obližnjem vodotoku. Odvođenje i prečišćavanje otpadnih voda općine Usora povjerena je JKP "Usora" d.o.o. Sivša u sklopu komunalnih djelatnosti. Pod odvođenjem i prečišćavanjem otpadnih voda podrazumijevaju se poslovi skupljanja, odvođenja i prečišćavanja otpadnih voda od priključka korisnika na zajedničku kanalizacionu mrežu, odnosno od prvog kontrolnog okna, tretman otpadnih voda u uređaju za prečišćavanje, crpljenje, te odvoz i zbrinjavanje fekalija iz septičkih jama.

Općinsko vijeće Usora na svojoj IX redovitoj sjednici održanoj dana 21. juna 2013. godine, donijelo je: „Zaključak o opredjeljenju za Varijantu 2 Studije sustava za prikupljanje, odvodnju i pročišćavanje fekalnih otpadnih voda općine Usora“, na način da se u prvoj fazi projektuje i implementira rješavanje otpadnih voda iz naseljenog mjesta Žabljak koje će se priključiti na glavni kolektor općine Tešanj, a koji prolazi kroz Žabljak i priključuje na postrojenje za pročišćavanje u Doboj Jugu (Matuzići) a u II fazi izgradnje PPOV (2030. godine) da se projektuje i implementira rješavanje otpadnih voda iz naseljenih mjesta Makljenovac, Ularice i Alibegovci (dio) koje će se izravno preko rijeke Usora priključiti na postrojenje za pročišćavanje u Doboj Jugu (Matuzići).

Zaključkom se također navodi da će se paralelno navedenim aktivnostima raditi i na izradi projektnih rješenja i izgradnji kanalizacionog sistema u cilju implementacije nužnih mjera za zaštitu izvorišta vode za piće.

U budućnosti bi se ove otpadne vode čije se taloženje prethodno obavi u septičkim jamama mogle tretirati na malim postrojenjima opisanim kao kombinacijom mehaničko-biološkog postupka. U ovom trenutku je nerealno očekivati masovniju primjenu ovih uređaja, pa se kao zadovoljavajući prvi korak u konačnom zbrinjavanju otpadnih voda individualnih zagađivača (do 100 ES) predlaže izgradnja tehnički ispravnih septičkih jama. Ova opcija primjenjuje se za dijelove naseljenih mjesta Miljanovci i Novi Miljanovci kao i za naseljeno mjesto Bejići, a koja se zbog položaja nisu mogla priključiti na centralni kanalizacioni sistem općine

KOMUNALNI OBJEKTI

GROBLJA

Na području općine Usora postoji 6 grobalja: Groblje Sivša, Alibegovci, Makljenovac, Ularice, Džemata IVZ Alibegovci i groblje Žabljak. Komunalne djelatnosti upravljanja i održavanja grobalja su različite.

Prema Zakonu o pogrebnoj djelatnosti i o uređivanju i održavanju grobalja, obavljanje pogrebnih poslova, održavanje grobalja i njihove prateće infrastrukture i održavanje pasivnih grobalja - mezarluka, spomenika i spomen kosturnica i prateće infrastrukture u užem urbanom dijelu grada, predstavljaju poseban društveni interes koji se ostvaruje na način određen Zakonom o komunalnim djelatnostima.

ODLAGALIŠTE OTPADA

Na području općine Usora do sada nije izgrađena sanitarna deponija komunalnog otpada. Prema Zakonu o upravljanju otpadom predviđeno je da se općinska odlagališta napuste i saniraju a odlaganje otpada usmjeri ka regionalnoj deponiji.

U narednom periodu neophodno je proširiti organizovan odvoz smeća tako da veći dio općine bude pokriven odvozom smeća od strane komunalnog preduzeća. Na taj način će se smanjiti broj divljih deponija, koje predstavljaju veliki problem kako sa higijenskog tako i estetskog aspekta. Također je neophodno u što kraćem roku izgraditi Centar za upravljanje komunalnim otpadom sa pratećim sadržajem (odnosno reciklažno dvorište) na kojem će se vršiti recikliranje otpada na sekundarne sirovine, a ostatak koji ostane nakon reciklaže odvoziti na regionalnu deponiju.

KULTURNO-HISTORIJSKO NASLIJEĐE

U okviru Prostornog plana Zeničko-Dobojskog konstatovano je da nema zaštićenih spomenika kulture u Općini Usora, ali da je potrebno nominirati Župnu crkvu, pri čemu se navodi površina zaštite od 1300 m², što čini uži prostor oko crkve.

Preporučuje se izrada idejnih rješenja za sve objekte i urbanističkih projekata za sve planirane komplekse objekata, u svim zonama gradnje u blizini Župne crkve u blokovima 4, 5 i 6, da bi se kvalitetnije sagledale vizure na samu crkvu i spriječilo njihovo ugrožavanje novom izgradnjom.

Također treba raditi i na:

- Podizanju nivoa svijesti stanovništva o bogatstvu kulturno-istorijske baštine Usore.
- Pokretati inicijativu za zaštitu kulturno-istorijskog nasljeđa lokalnog i višeg nivoa.
- Omogućiti studentske i kulturološke razmjene i na taj način promovirati kulturno historijsko naslijeđe i imidž Općine podići na veći nivo.

⁵A. Antički period

Spomenik ili cjelina	Lokacija	Opis/valorizacija	Trenutno stanje	Tip intervencije	Površina
1. Crkvina	Žabljak, Usora	Arheološki lokalitet Rimsko naselje Lokalni značaj	Lokalitet je zapušten, neodržavan	Održavanje	cca 500m ²

B. Srednovjekovni period

2. Nekropola stećaka	Ularice	Arheološki lokalitet Lokalni značaj	Generalno kameni blokovi su u dobrom stanju, pojedini su djelimično oštećeni	Održavanje	cca 500m ²
----------------------	---------	--	--	------------	-----------------------

C. Period između dva rata

3. Župna crkva	Usora	Arhitektonska i ambijentalna vrijednost, Regionalni značaj Crkva je izgrađena po projektu Karla Paržika 1931. godine. Na zvoniku su danas tri zvona.	Zvonik je u novije vrijeme preuređen. U zadnjem ratu crkva je teško oštećena. God. 1997. pristupilo se najprije unutarnjoj a 1999. i vanjskoj obnovi župne crkve.	Održavanje	cca 280m ²
----------------	-------	---	---	------------	-----------------------

MINSKA SITUACIJA

Na osnovu Strategije protivminskog djelovanja Bosne i Hercegovine od 2009. do 2019. god. (usvojena na 45. sjednici Vijeća Ministara Bosne i Hercegovine održanoj 24.04.2008. god.), planirane su aktivnosti PMA za općinu Usora u okviru "Plana provođenja protivminskih akcija za period 2011-2019".

Općini Usora je od strane Regionalnog ureda BHMCA Tuzla urađen "Plan protivminskog djelovanja za općinu ugroženu minama" decembra/prosinca, 2013.god.

⁶Akcioni plan dinamike rada za općinu Usora do 2018. godine

⁵ Izvod iz PPZe-do kantona-Kulturno -istorijsko naslijeđe

⁶ Centar za uklanjanje mina u BiH

<i>Akcioni plan</i>									
<i>Općina Usora</i>									
Deminiranje									
2014.		2015.		2016.		2017.		2018.	
Ularice	0,07 km ²	Ularice	0,22 km ²	Ularice	0,14 km ²	Bejići	0,20 km ²	Bejići	0,13 km ²
Jeleči Filipovići	0,12 km ²	Omanjska	0,053 km ²	Bejići	0,15 km ²				
Bejići	0,23 km ²	Bejići	0,25 km ²	Jeleči Filipovići	0,04 km ²				
Makljenovac	0,08 km ²								
<i>Uspostava mjera zone zabrane u III kategoriji</i>									
2014.		2015.		2016.		2017.		2018.	
Jeleči Filipovići	0,48 km ²	Bejići	0,41 km ²	Bejići	0,41 km ²				
Omanjska	0,31 km ²								

Za sve aktivnosti humanitarnog deminiranja je potrebno planirati generalno izviđanje i pripremu lokacija prema dinamici prikazanoj u tabeli. Uz aktivnost GI uporedo planirati i izvoditi i aktivnosti hitnog obilježavanja, znavljanja znakova hitnog obilježavanja, korekcije sistematskog izviđanja kao i aktivnosti upozoravanja na opasnost od mina.

Uz aktivnost humanitarnog deminiranja (Čišćenje i tehničko izviđanje) uporedo planirati i izvoditi i aktivnosti trajnog obilježavanja kao i aktivnosti upozoravanja na opasnost od mina.

⁷Listu prioriteta trajnog obilježavanja za općinu Usora - po prioritetima usaglašena sa općinom Usora:

<i>R.Br. prioriteta</i>	<i>ID projekta TO</i>	<i>Naziv</i>	<i>Kategorija prioriteta</i>	<i>Broj znakova</i>	<i>Površina koja se obilježava (m²)</i>
1.	2087	Jeleči-Filipovići TO	III	33	275.500,00
2.	2093	Omanjska TO	III	51	178.870,00
3.	2115	Bejići TO	III	18	290.900,00
4.	2116	Bejići 2 TO	III	23	557.100,00
UKUPNO: 4 PROJEKTA					1.302.370,00

Nakon navedenog ‘Plan protivminskog djelovanja za općinu ugroženu minama ‘ u periodu od 1996. do 2013. god. na području Općine Usora provedene su sljedeće PMA :

–Humanitarno deminiranje

Izvor: Centar za uklanjanje mina u BiH-baza podataka BHMAIS i općina Usora-OSCZ (stanje po izdatim certifikatima sa 31.12.2013.god.)

- Upozoravanje na opasnost od mina: Omanjska-Bratići, Omanjska-Risonjić, Jeleči-Novi Miljanovci, Omanjska centar, Bejići i Ularice-Rijeka.

- Generalno izviđanje

PROCJENA UGROŽENOSTI PODRUČJA OD ELEMENTARNIH NEPOGODA, TEHNIČKIH KATASTROFA I OSTALIH NESREĆA

KLIZIŠTA

Na prostoru općine Usora evidentirano je više lokacija sa klizištima. Evidencije lokacija utvrđene su najvećim dijelom izlaskom na teren predstavnika općinskih službi Civilne zaštite sa povjerenicima Mjesnih zajednica, a po primljenoj dojavi o pojavi klizišta.

Početak mjeseca maja 1914. god. desile su se nezapamćene poplave na cijelom području Bosne i Hercegovine i šireg regiona. Ove poplave su prouzrokovale velika pomjeranja zemljišta te su se tako i na području Općine Usora pojavila nova klizišta.

Evidentirana klizišta na prostoru općine Usora

Sektor za inženjersku geologiju (IG) Federalni zavod za geologiju Sarajevo, pripremio je za sve Općine jedinstveni obrazac na osnovu kojeg su ovlaštene osobe ispred Općine evidentirale stanje klizišta nakon nesreće. Općina Usora je Kantonalnom zavodu za urbanizam i prostorno uređenje prosljedila (u elektronskoj formi) evidenciju sa terena :

Sve podatke koje smo dobili smo obradili i na osnovu prikazanih kordinata u dostavljenim tabelama smo locirali i evidentirali klizišta, što se vidi i na grafičkom prikazu br.13”Ugroženost prostora”.

PROSTORNI POKAZATELJI

Nagibi terena općine Usora

NAGIB TERENA %	POVRŠINA (HA)	UČEŠĆE U POVRŠINI OPĆINE %
0-5	1402,95	30,14
5-10	1840,05	39,53
10-15	997,97	21,44
15-20	304,34	6,54
20-25	90,23	1,94
25-30	17,16	0,37
30-35	2,26	0,05
35-40	0,32	0,01
Ukupno :	4655,28	100,00%

Bilans površina Općine Usora

Urbana područje i građevinska zemljišta van urbanih područja	Šumsko zemljište	Poljoprivedno zemljište	Ostale površine	Ukupna površin
784,251	1337,146	2406,313	127,405	4655,115